

тичний аспект щодо покращення родючості ґрунту при внесенні цього компосту.

Розроблені на основі проведених досліджень практичні рекомендації щодо вирішення проблеми накопичення та утилізації сміття можуть бути використаними у будь-якому сільському населеному пункті для розв'язання злободенної екологічної проблеми. Однак, соціальний аспект проблеми збору і утилізації сміття є не менш важливим, ніж сама практична робота.

Література

1. Быстряков Ю., Колосов А. Экономика и экология. – М.: ВО «Агропромиздат», 1988. – 209 с.
2. Вронский В. Прикладная экология. – Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1996. – С. 375-378.
3. Экология города / под ред. Ф. Стольберга. – К.: Либра, 2000. – С. 310-380.

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕТИКИ

*Теслюк М.Г., Сердюк О.Г, Гомля Л.М.
Полтавський ДПУ імені В.Г.Короленка*

У перекладі з грецької біоетика означає етику життя або життєву етику, предметом якої є етичні питання, що виникають в ході розвитку медицини, біології та екології. Вона є міждисциплінарною галуззю людського знання, котра утворилася на межі біології, медицини, екології, філософії, соціології, юриспруденції, релігієзнавства та інших наук.

Сьогодні, коли Україна є членом Ради Європи, коли приймаються рішення кроки на шляху до інтеграції з європейським співтовариством, реалізують заходи щодо реалізації основних положень Болонської декларації в системі вищої освіти та науки. Тож затримка у впровадженні сучасних біоетичних принципів у дослідницьку практику неможлива, адже це є однією з ознак цивілізованості суспільства.

Екологічна етика включає кілька основних концепцій. Співвідношення між ними досить чітко і в повному обсязі змалював німецький екофілософ М.Горке. [1]. Схему екологічної етики можна зобразити у вигляді системи вкладених кіл. З кожним колом збільшується ступінь моральної відповідальності людини. Найменшим колом є антропоцентризм. Відношення до природи тут розглядається через призму інтересів людини. Наступне коло розширює нашу відповідальність за здатних відчувати вищих тварин – патоцентризм.

Третє коло – біоцентризм, включає в себе вже всі живі організми.

І врешті найширше четверте коло – екоцентризм, що включає до відповідальності людини біосферу в цілому, та її складові зокрема. Тож кожне

наступне коло включає в себе представників попереднього та додає нових. Але ні патоцентризм, ані біоцентризм не заперечують моральну відповідальність людини за інших людей, а також доповнює її відповідальністю за представників інших видів.

Це є дуже важливим у наш час перебудови суспільства, коли варварське відношення до природи її нищення повинне змінитися на шанобливе й бережливе, помірковане ставлення до оточуючого середовища з боку людини.

Література

1. Горке М. Вымирание видов и этика. Пределы антропоцентрической перспективы. // Гуман. экол. журнал. – 2002. – № 4. – С.101-108.
2. Кэлликотт Б. Природоохранные ценности и этика // Гуман. экол. Журнал. – 1999. – № 1. – С.40-67.
3. <http://www.ln.com.ua/>
4. <http://www.shef.ac.uk/>
5. <http://www.ihs.ox.ac.uk/>

ЗНАЧЕННЯ ЕТНОЕКОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ПОЗИЦІЇ ШКОЛЯРІВ

Улько В.Ю., Бурдим Л.І.

Полтавський ДПУ ім. В.Г. Короленка, ЗОШ № 17 I-III ступеня м. Полтави

В останні роки все більше уваги приділяється вивченню творчої спадщини народу, освоєнню його вікового досвіду в різних сферах життя.

Популярними стають народна селекція, агрономія і фенологія, а також народне мистецтво, архітектура, медицина, педагогіка, тощо. У цьому ряду особливе місце належить народній екології, тим великим знанням, що накопичені народом при взаємодії середовища, природою. Цей народний досвід по використанню природних ресурсів, лісових, земельних та водних угідь; і благоустрій, озеленення населених пунктів; і перетворення ландшафтів та охорони навколишнього середовища.

Раніше кожна людина фактично була гарним екологом, хоча і не здогадувалася про це. Живучи серед природи, знаходячись від неї у глибокій залежності, вона в плінні багатьох сторіч була змушена спостерігати за природними явищами, пристосовуватися до них. Невипадкові приказки: «Старці примічали і нам вірити бажали», «Без прикмет ходу немає», «Хто не вірить прикметі, тому нема життя на світі», «Не примічати — і хлібця не бачити». Але людина не почувала себе фатально залежною від природних явищ. Вона вважала, що «Хто поганий рік заздалегідь передбачити зуміє, той легше біду здолає». І вірили, що постійною увагою можна досягти бажаного. Людині була властива тонка спостережливість і чітка, навіть, професійна пам'ять.

Народні знання про природу знайшли глибокий відбиток у сказаннях і